

Till konstitutionsutskottet:
2020-12-07

Konstitutionsutskottet

Ink 2020 -12- 07

Dnr 781-2020/21

Migrationsministrernas hantering av två regeringsärenden om migration

Bakgrund

Asylinvandringen till Sverige har varit oproportionellt hög även efter åtstramningarna år 2015. Antalet asylansökningar i Sverige uppgick under 2019 till knappt 22 000. Det är det sjätte största asylmottagandet, sett både till andel och antal, av EU:s samtliga 27 medlemsstater. Det är också tre gånger så många asylansökningar som registrerades i Norge, Danmark och Finland tillsammans. Enligt Migrationsverkets prognos väntas över 20 000 asylsökande till Sverige årligen under de kommande tre åren. Därutöver tillkommer invandring genom familjeåterförening. Det är sammantaget en asylinvandring på ohållbart höga nivåer, sett till Sveriges mottagningskapacitet och integrationsförmåga.

Det var mot den bakgrunden Moderaterna reserverade sig mot flera av den parlamentariskt sammansatta kommittén om migrationspolitikens (Migrationskommittén) förslag i betänkandet "En långsiktigt hållbar migrationspolitik" som överlämnades till migrationsministern Morgan Johansson den 15 september i år. Det stora problemet med Migrationskommitténs förslag är att invandringen till Sverige skulle ligga kvar på samma höga nivå som idag – trots de uppenbara integrationsproblem vi står inför.

Regeringens tillkommande förslag om en mer omfattande invandringspolitik

Trots det har regeringen, i samband med att Migrationskommitténs betänkande remitterades, valt att inleda ett antal parallella beredningsprocesser som syftar till att göra regelverket ännu mer generöst för framtida invandring till Sverige. Det finns anledning för konstitutionsutskottet att granska om regeringens beredning av de tillkommande förslagen, samt de konsekvensanalyser som gjorts med anledning av dessa, varit godtagbara.

Det rör sig *för det första* om en 6 sidor lång promemoria "Krav på tidsbegränsade anställningars varaktighet för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas enligt den tillfälliga lagen" som remitterades den 23 november 2020 och där remissvaren skulle inkomma senast den 27 november 2020. I promemorian lämnas förslag som innebär sänkta krav för att få permanent uppehållstillstånd i synnerhet för de personer som omfattas av den s.k. gymnasielagen. I promemorians konsekvensavsnitt konstateras att "det är svårt att bedöma hur många personer som kommer att beviljas permanent uppehållstillstånd till följd av den föreslagna förordningsändringen". Det kan vidare konstateras att förslagen överhuvudtaget inte remitterades till någon kommun.

Det rör sig *för det andra* om en 24 sidor lång promemoria "Kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)" som remitterades den 4 december 2020 och där remissvaren ska inkomma senast den 10 januari 2021. I promemorian föreslås bland annat en ny betydligt mer generös humanitär skyddsgrund samt ökade möjligheter till anhöriginvandring. I promemorians konsekvensavsnitt konstateras att förslagen kommer "medföra att fler personer beviljas uppehållstillstånd" jämfört med Migrationskommitténs förslag. Med hänvisning till att regelverket totalt sett inte blir mer generöst än vad som gällde före åtstramningarna år 2015 görs ingen ytterligare konsekvensanalys.

Beredningskravet i regeringsformen är inte uppfyllt

Av 7 kap. 2 § regeringsformen följer det s.k. beredningskravet som innebär att regeringen vid beredningen av ärenden ska inhämta upplysningar och yttranden från berörda myndigheter, kommuner samt andra sammanslutningar och enskilda. I Statsrådsberedningens skrift Propositionshandboken (Ds 1997:1) beskrivs beredningskravet ytterligare. Där framgår bland annat att remisstiden normalt ska

vara tre månader, men att det förekommer att särskilda skäl påkallar en förkortad remisstid. Det rör sig dock om undantagssituationer, till exempel när Sverige befinner sig i en krissituation (jfr Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU20). Konstitutionsutskottet har bland annat framhållit att remisstiderna bör vara så ”väl tilltagna att remissinstanserna ges en reell möjlighet att överväga förslagen” (se konstitutionsutskottets uttalanden i betänkandena 2018/19:KU20 och 2017/18:KU9).

Att regeringen har dålig framförhållning utgör inte ett skäl för kortad remisstid. Det saknas, såvitt framkommit, några andra skäl för att de kompletterande förslag som regeringen lagt fram inte ska remitteras på sedvanligt sätt. I sammanhanget kan också påpekas att förslag som berör kommuner i regel bör remitteras just med kommuner (jfr 7 kap. 2 § regeringsformen).

Kravet på konsekvensanalys är inte uppfyllt

Migrationspolitiken och dess utfall påverkar många myndigheter, kommuner och enskilda. Därför är det extra viktigt med väl genomförda konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut. Riksrevisionen har i en granskning från 2017 (RiR 2017:25) understrukt behov av ”ekonomiska analyser, trovärdiga skattningar av antalet asylsökande samt beskrivningar av hur förslagen påverkar människor, myndigheter, kommuner och landsting”. Med anledning av sin granskning rekommenderade Riksrevisionen Regeringskansliet att utveckla kvaliteten i konsekvensanalyserna. Något som regeringen ställt sig bakom (Skr. 2017/18:125).

Konsekvensanalyserna i de tillkommande förslag som regeringen remitterat är mycket kortfattade och saknar substans. Varken de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna eller någon skattning av hur förslagen påverkar antalet asylsökande analyseras. Det leder bland annat till att remissinstanserna ges sämre möjlighet att lämna kvalificerade synpunkter samt försvårar för de som berörs av förslagen att förbereda sig.

Konstitutionsutskottet bör granska regeringens tillkommande förslag

Mot bakgrund av ovanstående begär jag att konstitutionsutskottet granskar regeringens och i synnerhet migrationsminister Morgan Johanssons hantering av ovan angivna ärenden.

Maria Malmer Stenergard